

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Židé v Čechách.

Zpracoval

Dr. František Friedmann, Praha.

Při posledním sčítání lidu dne 1. prosince 1930 byl v Čechách napočten 76.301 příslušník izraelského vyznání. Žije tedy v této zemi včetně hlavního města, v níž jest soustředěno 48% veškerého obyvatelstva celého státu, pouze 21% izraelitů, žijících v republice.

Izraelitů v Čechách silně ubývá, jak ukazuje vývoj posledních padesáti let. Přes atrakční sílu hlavního města jeví se velice značný úbytek, zatím co veškeré obyvatelstvo Čech vzrůstá. (Tab. I.)

Tab. I.

Sčítání lidu	Izraelitů	Z 1000 přítomných osob bylo izraelitů	Přírůstek (+), resp. úbytek (-) za dobu mezi sčítáním		
			u izraelitů		u veškerého obyvat.
			absolutně	na 100 duší	na 100 duší
31. XII. 1880	94.522	17.0	—	—	—
" 1890	94.529	16.2	+ 7	+ 0.01	+ 5.08
" 1900	92.797	14.7	- 1732	- 1.83	+ 8.16
" 1910	85.927	12.7	- 6870	- 7.40	+ 7.15
15. II. 1921	79.777	12.0	- 6150	- 7.16	- 1.64
1. XII. 1930	76.301	10.7	- 3476	- 4.36	+ 6.58

Ačkoliv mezi prvním a druhým sčítáním v našem státě vzrostl počet obyvatelstva v Čechách o 6.58 procent, snížil se počet izraelitů o 4.36%.

Dnešní počet českých izraelitů odpovídá asi jich počtu z r. 1850. Za posledních 40 let jich ubylo neméně než 19% počtu r. 1890. V důsledku toho tvoří nyní pouze 1.07% obyvatelstva, kdežto před padesáti lety ještě 1.7%, r. 1857 dokonce 1.80%.

Židovské obyvatelstvo v Čechách tvořilo v dřívějších dobách velikou židovskou rezervu, která svými vystěhovalci posilovala osídlení židovské v sousedních zemích, zvláště ve Vídni a Uhrách. Ještě r. 1869 bylo z vídeňských izraelitů v počtu asi 40.000 plných 32% původem z Čech a Moravy.

Jelikož nás zajímají především sociologické rozdíly v srovnání s nežidovským obyvatelstvem, sledujeme především příčinu tohoto zjevu v nepatrném přebytku živě narozených nad zemřelými a v nezdravém rozšíření, které z izraelitů činí živel velkoměstský se všemi stinnými jeho stránkami, zvláště co do natality.

Izraelité v Čechách se soustřeďují do velkoměst, především do hlavního města Prahy. (Tab. II.—IV.)

Tab. II.

Bylo napočteno v Čechách obyvatel. izr. náb.:

	1880	1890	1900	1910	1921
V hlav. městě Praze . .	20.508	23.473	27.289	29.107	31.751
V městech, jež čítají se svými předměst. obcemi více než 50.000 obyvatel . .	4.253	5.165	6.921	7.578	7.092
V městech, jež se svými předměst. obcemi mají 20—50.000 obyvatel	4.664	5.424	6.780	7.594	7.777
V měst. s 10—20.000 obyvatel	9.451	10.130	10.334	9.536	8.757
V obcích s 5—10.000 obyvatel	8.063	8.286	8.097	7.433	6.190
V obcích s méně než 5000 obyvatel	47.510	42.001	33.324	24.579	18.108
V Čechách úhrnem . . .	94.449	94.479	92.745	85.827	79.675

Tab. III.

Izraelité tvořili % obyvatelstva:

	1880	1890	1900	1910	1921
V hlav. městě Praze . . .	6.52	5.91	5.31	4.72	4.69
V městech, jež čítají se svými předměst. obcemi více než 50.000 obyvatel . .	2.98	2.82	2.80	2.59	2.30
V městech, jež se svými předměst. obcemi mají 20—50.000 obyvatel	2.99	2.77	2.66	2.49	2.50
V měst. s 10—20.000 obyvatel	4.34	3.98	3.38	2.75	2.53
V obcích s 5—10.000 obyvatel	2.38	2.24	1.89	1.55	1.34
V obcích s méně než 5000 obyvatel	1.08	0.95	0.73	0.52	0.40
V Čechách úhrnem . . .	1.70	1.62	1.47	1.27	1.19

Tab. IV.

Průměrný roční vzrůst (+), resp. úbytek (-) izraelitů v % středního stavu obyvatelstva:

	1881—1890	1891—1900	1901—1910	1911—1920
V hlav. městě Praze . . .	+ 1.35	+ 1.50	+ 0.61	+ 0.87
V městech, jež čítají se svými předměst. obcemi více než 50.000 obyvatel . .	+ 1.94	+ 2.91	+ 0.91	- 0.66
V městech, jež se svými předměst. obcemi mají 20—50.000 obyvatel	+ 1.51	+ 2.22	+ 1.13	+ 0.24
V měst. s 10—20.000 obyvatel	+ 0.67	+ 0.20	- 0.80	- 0.85
V obcích s 5—10.000 obyvatel	+ 0.27	- 0.23	- 0.86	- 1.72
V obcích s méně než 5000 obyvatel	- 1.23	- 2.30	- 3.02	- 3.03
V Čechách úhrnem . . .	+ 0.00	- 0.19	- 0.77	- 0.74

Kdežto v r. 1880 bylo v obcích s méně než 5000 obyvateli 47.510 izraelitů a v hlavním městě Praze 20.508 izraelitů, nastal za 40 let takový přesun, že v oněch menších obcích bylo v r. 1921 pouze 18.108 izraelitů, v hlavním městě pak již 31.751.

Tento vývoj jest zvláště zřejmý v číslech relativních. (Tab. V.)

Tab. V.

Ze 100 izraelitů v Čechách bylo přítomno:

	1880	1890	1900	1910	1921
V hlavním městě Praze . .	21.71	24.85	29.73	33.91	39.85
V městech, jež čítají se svými předměst. obcemi více než 50.000 obyvatel . .	4.50	5.47	7.46	8.83	8.90
V městech, jež se svými předměst. obcemi mají 20—50.000 obyvatel	4.94	5.74	7.31	8.85	9.76
V měst. s 10—20.000 obyvatel	10.01	10.72	11.14	11.11	10.99
V obcích s 5—10.000 obyvatel	8.54	8.77	8.73	8.66	7.77
V obcích s méně než 5.000 obyvatel	50.30	44.45	35.93	28.64	22.73
V obcích s více než 10.000 obyvatel	41.16	46.78	55.34	62.70	69.50
V obcích s méně než 10.000 obyvatel	58.84	53.22	44.66	37.30	30.50

Vidíme, že r. 1921 bylo 70% izraelitů v Čechách usídleno v obcích s více než 10.000 obyvateli, kdežto r. 1880 pak sídlilo v těchto místech pouze 41%. Tehdy ovšem sídlilo v místech s méně než 5000 obyvatel přes polovinu (50.30%), kdežto r. 1921 pak v těchto menších místech bydlelo pouze 22.73%.